

IMENJE I NAZIVLJE U KEMIJI I KEMIJSKOM INŽENJERSTVU

Uređuje: Marija Kaštelan-Macan

Trorječnik polimerstva: hrvatsko-englesko-njemački (Igor i Ranka Čatić)

|| M. Kaštelan-Macan*

Aleja Viktora Bubnja 16c
10 110 Zagreb

Ime Igora Čatića, umirovljenoga profesora *Fakulteta strojarstva i brodogradnje* vezano je punih 50 godina uz izradbu i promicanje hrvatskoga strukovnoga nazivlja, ponajprije u području polimera. Započeo je objavljivanjem članka "Potreba stručne terminologije na području plastičnih masa", *Kemija u industriji* 11 (1962) 212 i nastavio se tom problematikom baviti do danas. Uza svesrdnu profesionalnu pomoć svoje (nažalost nedavno preminule) supruge Ranke godinama je prikupljao građu za rječnike polimerstva, koje su neprestance, u suradnji s brojnim hrvatskim jezikoslovcima, dopunjavali novim hrvatskim, engleskim i njemačkim nazivima. *Društvo za plastiku i gumu* tiskalo je 2002. njihov *Englesko-hrvatski rječnik polimerstva* te 2009. *Hrvatsko-engleski rječnik polimerstva*. Početkom 2014. bio je predstavljen *ERPOHEN-Trorječnik polimerstva: hrvatsko-englesko-njemački*. Riječ je o elektroničkom rječniku (CD-inačica) opsega oko 540 autorskih kartica koji sadržava 12 394 hrvatskih, 21 446 engleskih i 27 986 njemačkih istoznačnica, što znači da je za preporučene hrvatske nazive često ponuđeno više engleskih i njemačkih naziva. Treba spomenuti da je projekt ERPOHEN prihvatila i djelomično financirala *Hrvatska zaklada za znanost* u sklopu programa *Hrvatskoga instituta za jezik i jezikoslovlje STRUNA*, a istraživači su, uz autore, bili mr. sc. Ana Rogić i mr. sc. Maja Rujnić-Sokele. Stručni recenzenti su dr. sc. Nenad Cvjetičanin i dr. sc. Đurđica Španiček. Recenzentica i lektorica za hrvatski jezik prof. dr. sc. Marija Znika bila je autorima dugi niz godina savjetnica u izboru najprikladnijega hrvatskog naziva. Kao ilustraciju te suradnje navodim kratki izvadak iz njezina obraćanja prilikom predstavljanja Trorječnika: "Suradujem s Čatićima već niz godina i uvijek se nanovo iznenadujem širini njihova znanja i dubini zanimanja, pedantnosti, radišnosti, aktualnosti, upornosti u traženju rješenja te iznimnoj osjetljivosti na sustavnost naziva u skladu s tvorbenim rješenjima koja su vlastita hrvatskom standardnom jeziku. Na postavljena pitanja [...] Čatići očekuju utemeljene odgovore, obrazloženja koja će ih uvjeriti da su predložena rješenja doista najprikladnija za nove nazive." Prema njezinu mišljenju autori su "novovjekski rječotvorci koji nastavljaju ići stopama hrvatskih nazivslavaca 19. stoljeća".

Prof. dr. sc. Maja Bratanić, voditeljica STRUNE prisjetila se suradnje s prof. Čatićem, o čemu svjedoči zanimljiv dio njezina izlaganja: "Profesor Čatić uvijek iscrpno i često ostrašćeno argumentira svoja uvjerenja i potom uporno i dosljedno očekuje da budu prihvaćena. Za mene je, s druge strane, bilo vrlo važno

ne samo da se hrvatsko nazivlje iz područja polimera obradi u STRUNI, već da profesor Čatić prihvati ideju STRUNE i složi se s terminografskim postupcima koje smo u bazi razradili slijedeći najbolju suvremenu svjetsku praksu, ali i vlastito razumijevanje i iskustvo terminološkoga rada. I u tome je procesu gospođa Ranka Čatić odigrala važnu, tihi i diskretnu, ali djelotvornu posredničku ulogu. Argumentiranje stavova objiju strana, što ga je nametao Igor Čatić, prisililo nas je da u "obrani" STRUNE budemo posvećeni i maksimalno profesionalni. Poštujući načela terminološkoga rada koja je baštiniio od svoga učitelja, profesora Nike Maleševića, uspio je obraniti neke svoje leksičke izbore u polimerskom nazivlju i od strogoga suda institutskih kroatista koji se nisu s njima uvijek slagali". Prikazujući Trorječnik ona nastavlja: "Normativna se dimenzija rječnika eksplicitnije razabire i po tome što se uz mnoge hrvatske nazive navodi da su nepreporučeni, zamijenjeni drugima ili čak pogrešni i pritom upućuje na preporučeni hrvatski naziv ili njegov prihvatljiviji oblik. Rječnička mikrostruktura razmjerno je jednostavna, ali je bogatstvo leksičkih informacija na makrostrukturnoj razini iznimno veliko. S obzirom na velik broj hrvatskih naziva, glosarska je organizacija opravdana i ekonomična. Rječnik je pregledan, engleske i njemačke istovrijednice lako dostupne, dok elektronički medij jamči laku i brzu pretraživost traženih podataka. Uz slabije poznate ili višeznačne hrvatske nazive dodaju se i kratka objašnjenja ili hrvatske istoznačnice. Posebnu vrijednost rječnika čine i kodificirani zapisi polimerskih spojeva, kao što je primjerice etilen/vinil-acetat, koji ne odgovaraju pretpostavljenoj hrvatskoj morfološkoj i sintaktičkoj normi, ali su nas autori rječnika uvjerali da su upravo takvi zapisi znanstveno univerzalni te da bi se "raspisivanjem" izgubila njihova puna informativnost." U zahvali autorima naglasila je veliku ulogu Ranke Čatić u pripravi njemačkoga dijela ERPOHEN-a te istaknula njihov zamjetan doprinos hrvatskomu strukovnom nazivlju.

Trorječnik, koji je namijenjen širokome krugu zainteresiranih čitatelja od studenata do znanstvenika, može se nabaviti po cijeni od 100,00 kuna u Društvu za plastiku i gumu (dzpg@fsb.hr) koje ga uz potporu MZOS-a namjerava tijekom 2015. objaviti na mreži kao rječnik otvorenoga pristupa.

* Prof. emeritus Marija Kaštelan-Macan
e-pošta: mmacan@fkit.hr